

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Навчально-науковий центр «Інститут біології та медицини»

Кафедра фундаментальної медицини

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Соціальна медицина

для студентів

галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
спеціальність	224 «Технології медичної діагностики та лікування»
освітній рівень	Магістр
освітня програма	Лабораторна діагностика
вид дисципліни	Обов'язкова

Форма навчання	Денна
Навчальний рік	2020/2021
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська
Форма заключного контролю	Залік

Викладач: Приходько А.О.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Розробники:

Приходько Алла Олександрівна, асистент кафедра фундаментальної медицини

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри фундаментальної медицини

 (Хоперія В. Г.)
(підпис)

Протокол № 7 від «28» 05 2020 р.

Схвалено науково-методичною комісією

ННЦ «Інститут біології та медицини»

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Протокол від «18» 06 2020 року № 6

Голова науково-методичної комісії (Скрипник Н.В.)

«18» 06 2020 року

1. Мета дисципліни – оволодіти достатнім обсягом знань щодо організації медичного забезпечення населення в умовах функціонування сучасної системи охорони здоров'я.

2. Вимоги до опанування навчальної дисципліни:

Успішне опанування науково-теоретичного та практичного матеріалу навчальних дисципліни «Соціальна медицина» передбачає інтегрування з дисциплінами: методологія наукової роботи, доказова медицина та стандарти лабораторних досліджень, система управління якістю лабораторних досліджень, інформаційні технології в медицині, хвороби цивілізації, педагогіка і мистецтво викладання.

При вивченні дисципліни студентам слід готуватися до практичних занять та виконувати весь обсяг практичних завдань та завдань до самостійної роботи, що передбачені тематичним планом та ставляться викладачем.

Вивчення дисципліни завершується складанням заліку, тому в процесі вивчення різних тем студенту доцільно звертати увагу на питання, що виносяться на підсумковий контроль.

3.Анотація навчальної дисципліни:

Дисципліна «Соціальна медицина» включає в себе інформацію щодо змісту і значення науки соціальна медицина, стану здоров'я та відтворення населення, медичної статистики та використання її методів та інструментів в соціальній медицині, організації надання медичної допомоги населенню в нашій країні.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: методи медичної статистики (біостатистики), організація надання медичної допомоги населенню в Україні, стан здоров'я населення та показники, що його характеризують.

4. Завдання (навчальні цілі):

1. Засвоїти теоретичні основи біостатистики та сучасних принципів доказової медицини;
2. Ознайомитися з методикою визначення та аналізу основних біостатистичних показників та критеріїв, а також засвоїти принципи аналізу та оцінки результатів за окремими критеріями та у взаємозв'язку з чинниками, що на них впливають;
3. Засвоїти теоретичні основи, сучасних принципів, закономірностей і правових засад системи охорони громадського здоров'я ;

4. Вивчити основні показники здоров'я населення та набути знання і навички щодо оцінки стану здоров'я населення, факторів, які на нього впливають, демографічних процесів;
5. Вивчити основи засад організації надання медичної допомоги населенню, здійснення експертизи при тимчасовій та стійкій непрацездатності;
6. Ознайомитися з принципами оцінки організації та якості надання різних видів медичної допомоги населенню в умовах реформування галузі охорони здоров'я;
7. Засвоїти принципи розробки заходів задля покращання здоров'я населення та окремих його контингентів.

Згідно до вимог Стандарту вищої освіти України (другий (магістерський) рівень вищої освіти, галузь знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальність 224 «Технології медичної діагностики та лікування») дисципліна забезпечує набуття студентами наступних *компетентностей*:

інтегральної:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності в галузі лабораторної медицини та в освітньому процесі, що передбачає застосування теоретичних засад і методів лабораторної діагностики з метою комплексної оцінки морфологічного та функціонального стану органів і систем пацієнтів; встановлювати лабораторний діагноз, проводити санітарно-гігієнічну експертизу.

загальних:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК06. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК08. Здатність працювати автономно.

ЗК09. Здатність працювати в команді.

спеціальних (фахових, предметних):

ФК01. Навички оцінювання організації та якості надання різних видів медичної допомоги та санітарно-епідеміологічного благополуччя населення.

ФК12. Здатність за результатами санітарно-гігієнічних досліджень чинників навколишнього та виробничого середовищ, харчових продуктів, обстежень закладів охорони здоров'я, радіометричних досліджень, оцінювати їх безпечність, відповідність до вимог санітарного законодавства України.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми та методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати сучасні інформаційні технології; технології обробки текстової та графічної інформації; медичні інформаційні системи;	Самостійна робота	Контрольна робота, усна відповідь	10
1.2	Знати способи одержання наукової та професійної інформації; джерела	Самостійна робота	Контрольна робота, усна відповідь	10

	одержання потрібної інформації;			
1.3	Знати методи медичної статистики та їх значення для оцінки здоров'я населення. Відносні величини. Середні величини. Графічні зображення в статистиці.	Самостійна робота, практичні заняття	Контрольна робота, усна відповідь	10
1.4	Знати зміст і організацію роботи сімейного лікаря загальної практики.	Самостійна робота, практичні заняття	Контрольна робота, усна відповідь	10
2.1	Вміти використовувати програмні засоби при роботі в комп'ютерних мережах; створювати бази даних і використовувати інтернет-ресурси; працювати в закритих та відкритих інформаційних системах; використовувати отриману інформацію та результати її аналітичної обробки для набуття фахових знань та навичок з певних складових професійної діяльності; застосовувати новітні інформаційні технології в професійній діяльності; працювати з операційними системами і сервісними програмами; працювати з папками (каталогами) і файлами у Windows; набирати, зберігати, редагувати текстову інформацію Microsoft Word;	самостійна робота	Реферат/доповідь	5
2.2	Вміти упорядковувати, оцінювати, аргументувати, класифікувати одержану інформацію; узагальнювати одержану інформацію, готувати рекомендації щодо наступного її використання;	Практичні роботи, самостійна робота	Виконання практичних робіт, усна відповідь	5
2.3	Вміти аналізувати та оцінювати захворюваність населення	Практичні роботи, самостійна робота	Виконання практичних робіт, усна відповідь	5
2.4	Вміти оцінювати достовірність результатів статистичного дослідження.	Практичні роботи, самостійна робота	Виконання практичних робіт, усна відповідь	5
3.1	Накопичення обсягу можливих комунікативних зв'язків з різних аспектів професійної діяльності за допомогою комп'ютерних технологій;	Практичні роботи, самостійна робота	Виконання практичних робіт, усна відповідь	5
3.2	Уміння здійснювати комунікативні зв'язки з тримачами джерел інформації;	Практичні роботи, самостійна робота	Виконання практичних робіт, усна відповідь	5
3.3	Представляти результати наукового	Практичні	Виконання	5

	пошуку у формі доповідей з використанням сучасних технологій, коректно вести дискусію.	роботи, самостійна робота	практичних робіт, усна відповідь	
3.4	Забезпечувати експрес -інформацію про результати досліджень в екстрених випадках при виявленні особливо небезпечних інфекційних захворювань.	Практичні роботи, самостійна робота	Виконання практичних робіт, усна відповідь	5
4.1	Систематизувати інформацію з метою підвищення ефективності праці на основі системного та методологічного підходу до предмету діяльності; підвищувати інформаційну грамотність, поглиблювати знання з практичного застосування інформаційно-комп'ютерних технологій в професійній діяльності;	Самостійна робота	Виконання практичних робіт, усна відповідь	5
4.2	Удосконалення інформаційної грамотності та оптимальне застосування її в професійній діяльності;	Самостійна робота	Оцінювання реферату/доповіді	5
4.3	Орієнтуватися в принципових питаннях соціальної медицини, громадського здоров'я; проводити підбір та аналіз сучасної літератури за даним медичним напрямком, використовувати її, а також програми обробки даних для планування, отримання й аналізу результатів власної науково-дослідної і науково-технічної роботи.	Самостійна робота	Оцінювання реферату/доповіді	5
4.4	Дотримання конфіденційності, етичних принципів та деонтологічних норм у спілкуванні з пацієнтами та їх оточенням.	Самостійна робота	Оцінювання реферату/доповіді	5

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2	3.3	3.4	4.1	4.2	4.3	4.4
Програмні результати навчання																
ПРН 1. Застосовувати професійні знання; формулювати ідеї, концепції з метою використання в роботі академічного або професійного спрямування.	+	+	+	+	+	+	+	+	+				+	+	+	+
ПРН 2. Знаходити рішення у професійній діяльності, мати достатню компетентність в методах самостійних досліджень, бути здатним інтерпретувати їх результати.	+	+	+	+	+		+	+			+	+				
ПРН 3. Володіти та застосовувати знання та уміння із загальної та професійної підготовки при вирішенні спеціалізованих завдань.	+		+				+					+	+	+	+	+
ПРН 6. Оцінювати вплив навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції.		+	+			+	+	+	+		+	+				
ПРН 10. Виявляти, узагальнювати та вирішувати проблеми, що виникають в процесі професійної діяльності та формувати почуття відповідальності за виконувану роботу.	+	+			+				+	+			+	+	+	+
ПРН 15. Координувати, модифікувати і комбінувати різні методи дослідження з метою виконання типових і нетипових професійних завдань.	+						+	+		+			+			+
ПРН 17. Вирішувати науково-теоретичні, науково-дослідні та прикладні задачі в галузі охорони здоров'я відповідними методами.					+	+			+	+			+	+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Контрольна робота – РН 1.1 – 1.4 – 40 балів/ 20 балів
2. Усні відповіді – РН 2.1 – 4.1 – 20 балів / 20 балів
3. Практичні роботи - РН 2.2 – 3.4 – 20 балів / 20 балів
4. Реферат/доповідь - РН 2.1, 4.2 - 4.4 – 20 балів / 20 балів

- підсумкове оцінювання: у формі заліку

Підсумкова оцінка з освітнього компонента, підсумковою формою контролю за яким встановлено залік, визначається як сума оцінок (балів) за всіма успішно оціненими результатами навчання. Оцінки нижче мінімального порогового рівня до підсумкової оцінки не додаються.

Обов'язковим для отримання позитивної підсумкової оцінки (60 балів і вище та «зараховано») є відпрацювання всіх форм семестрового оцінювання за умови успішного виконання завдань двох модульних контрольних робіт розділів 1 та 2 (по кожній не менше 50% правильних відповідей).

Перескладання семестрового контролю з метою покращення позитивної оцінки не допускається.

7.2 Організація оцінювання:

Оцінювання практичних робіт здійснюється протягом семестру. Оцінка реферату/доповіді проводиться упродовж семестру.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план занять

Назва розділів дисципліни і тем	Кількість годин			
	Форма навчання (денна)			
	Усього	У тому числі		
		лек	пр	срс
1	2	3	4	7
Практичне заняття 1. Соціальна медицина як наука та предмет викладання. Медична статистика.	2		2	
Самостійна робота. Історія виникнення і розвитку соціальної медицини та організації охорони здоров'я в Україні. Видатні діячі соціальної медицини, організації охорони здоров'я та медичної статистики.	6			6
Практичне заняття 2. Медична статистика та її значення для оцінки здоров'я населення.			2	
Практичне заняття 3. Графічні зображення в статистиці.	4		2	
Практичне заняття 4. Середні величини, визначення середньої арифметичної та середнього квадратичного відхилення.	2		2	
Практичне заняття 5. Оцінка достовірності результатів статистичного дослідження.	2		2	
Практичне заняття 6. Організація статистичного дослідження.	2		2	
Практичне заняття 7. Сучасний стан здоров'я населення України.	2		2	
Практичне заняття 8. Демографія та особливості відтворення народу України.	2		2	
Практичне заняття 9. Методика вивчення захворюваності населення.	2		2	
Самостійна робота. Аналіз та оцінка захворюваності населення області.	6			6
Самостійна робота. Соціально-медичні аспекти серцево-судинних захворювань.	6			6
Самостійна робота. Соціально-медичні аспекти онкологічних захворювань.	6			6
Самостійна робота. Соціально-медичні аспекти травматизму.	6			6
Самостійна робота. Соціально-медичні аспекти алкоголізму.	6			6
Практичне заняття 10. Методика вивчення чинників, які впливають на здоров'я населення. Методика вивчення демографічних процесів.	2		2	
Самостійна робота. Методика значення факторів способу життя, стану навколишнього	6			6

середовища, соціальних, біологічних та медичних факторів, що визначають здоров'я населення.				
Самостійна робота. Санітарна освіта. Форми, методи і засоби санітарно-освітньої роботи.	6			6
Практичне заняття 11. Організація медичної допомоги, її сучасний стан.	4		2	
Практичне заняття 12. Зміст і організація роботи сімейного лікаря загальної практики.	2		2	
Самостійна робота. Організація швидкої медичної допомоги (ШМД). Зміст роботи станцій ШМД, облік і аналіз їх діяльності.				3
Практичне заняття 13. Організація і зміст роботи стаціонарів різних рівнів, облік і аналіз їх діяльності.	2		2	
Самостійна робота. Охорона материнства і дитинства. Медичне страхування.	7			4
Практичне заняття 14. Організація лікарсько-трудової експертизи при тимчасовій та стійкій втраті працездатності.	2		2	
Самостійна робота. Санітарно-епідеміологічне забезпечення населення	5			5
Підсумковий контроль	2		2	
Всього годин по дисципліні	90		30	60

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Практичні заняття – **30 год.**

Самостійна робота – **60 год.**

9. Рекомендовані джерела:

Основні: (Базові)

1. Громадське здоров'я: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів. - Вид. 3 – Вінниця: «Нова книга», 2013. – 560 с.
2. Економічний аналіз використання ресурсів в системі охорони здоров'я / В.Д.Парій, Ю.М.Сафонов, Н.М. Захарова та ін. / За загальною редакцією професора В.Д. Парія /. Навч. посібн. – Житомир: «Полісся», 2015. – 148 с.
3. Oxford Textbook of Global Public Health, 6 edition. Edited by RogesDetels, Martin Gulliford, QuarraishaAbdoolKarimand ChorhChuan Tan. – Oxford University Press, 2017. – 1728 p.
4. Medical Statistics at a Glance Text and Workbook. Aviva Petria, Caroline Sabin. – Wiley-Blackwell, 2013. – 288 p.

Додаткові:

1. Board Review in Preventive Medicine and Public Health. Gregory Schwaid. - ELSEVIER.,

2017. – 450 p.
2. Donaldson`s Essential Public Health, Fourth Edition. [Liam J. Donaldson](#), [Paul Rutter](#) – CRC Press, Taylor&Francis Group, 2017 – 374 p.
 3. Jekel`s epidemiology, biostatistics, preventive medicine and public health. Fourth edition. David L. Katz, Joann G. Elmore, Dorothea M.G. Wild, Sean C. Lucan. – ELSEVIER., 2014. – 405 p.
 4. Oxford Handbook of Public Health Practice, Fourth Edition. Charles Guest, Walter Ricciardi, Ichiro Kawachi, Iain Lang. – Oxford University Press, 2012. – 656 p.
 5. Primer of Biostatistics, Seventh Edition. Stanton A. Glantz – McGraw-Hill Education, 2012. – 320 p.
 6. Health economics: textbook. – Vinnytsia: Nova Knyga, 2010. – 112 p.
 7. Альбом А., Норелл С. Введение в современную эпидемиологию. – Таллинн, 1996. – 122 с.
 8. Біостатистика. – К.: Книга плюс; 2009. – 184 с.
 9. Власов В.В. Введение в доказательную медицину. – М.: Медиа Сфера, 2001. – 392 с.
 10. Гаркавенко С.С. Маркетинг: підруч. - К.: Лібра, 2002. – 712 с.
 11. Гланц С. Медико-биологическая статистика. – М.: Практика, 1999. – 459 с.
 12. Гринхальх Т. Основы доказательной медицины: пер. с англ. – М.: ГЭОТАР-МЕД, 2004. – 240 с.
 13. Доклад о состоянии здравоохранения в Европе 2012. Курс на благополучие. – ВОЗ, 2013. – 190 с.
 14. Доклад о состоянии здравоохранения в мире 2013 г. – ВОЗ, 2013. – 206 с. (режим доступа: www.who.int/whr/2013/report/ru).
 15. Економіка охорони здоров'я: підручник. – Вінниця: Нова Книга, 2010. – 288 с.
 16. Епідеміологічні методи вивчення неінфекційних захворювань / В.М. Лехан, Ю.В. Вороненко, О.П. Максименко та ін. – Д.: АРТ-ПРЕС, 2004. – 184 с.
 17. Збірник тестових завдань до державних випробувань з гігієни, соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я. Навч. посібник. – Вінниця: Нова книга, 2012 – 200 с.
 18. Здоровье 2020 – основы европейской политики и стратегии для XXI века. – ВОЗ, 2013. – 232 с.
 19. Каминская Т.М. Рынок медицинских услуг: опыт теоретико-институционального анализа. – Х.: ИПП «Контраст», 2006. – 296 с.
 20. Кэмпбелл Р. Макконнел, Стэнли Л. Брю. Экономика: принципы, проблемы и политика. Пер. с англ. 11-го изд. – К., ХаГар-Демос, 1998. – 785 с.
 21. Методи соціальної медицини / під ред. О.М. Очередько, О.Г. Процек. – Вінниця: Тезис, 2007. – 410 с.
 22. Мочерный С.В., Некрасова В.В. Основы организации предпринимательской деятельности: учебник для вузов. – М.: «Приор-издат», 2004. – 544 с.
 23. Населення України. Демографічний щорічник. – К.: Держкомстат України. (режим доступа: www.ukrstat.gov.ua).
 24. Попченко Т.П. Реформування сфери охорони здоров'я в Україні: організаційне, нормативно-правове та фінансово-економічне забезпечення. – К.: НІСД, 2012. – 96 с.
 25. Посібник із соціальної медицини та організації охорони здоров'я. – К.: «Здоров'я», 2002. – 359 с.
 26. Програмні тестові питання з соціальної медицини та організації охорони здоров'я. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2001. – 316 с.
 27. Соціальна медицина і організація охорони здоров'я (для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів України IV рівня акредитації. – К.: Книга плюс, 2010. – 328 с.
 28. Флетчер Р., Флетчер С., Вагнер Э. Клиническая эпидемиология. Основы доказательной медицины. – М.: Медиа Сфера, 1998. – 352 с.
 29. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно-епідемічну ситуацію та

- результати діяльності системи охорони здоров'я України. 2016 рік / МОЗ України, ДУ «УІСД МОЗ України». – Київ, 2017. – 516 с.
30. Экономика здравоохранения / И.М. Шейман, С.В. Шишкин, М.Г. Колосничина. - Высшая школа Экономики, 2009. – 480 с.
31. Экономика здравоохранения: учебник. – Винница: Новая Книга, 2010. – 144 с.

10. Додаткові ресурси:

1. Всесвітня організація охорони здоров'я www.who.int
2. Европейская база данных «Здоровье для всех» www.euro.who.int/ru/home
3. Кохрейнівський центр доказової медицини www.cebm.net
4. Кохрейнівська бібліотека www.cochrane.org
5. Національна медична бібліотека США – MEDLINE www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed
6. Канадський центр доказів в охороні здоров'я www.cche.net
7. Центр контролю та профілактики захворювань www.cdc.gov
8. Центр громадського здоров'я МОЗ України www.phc.org.ua
9. Українська база медико-статистичної інформації «Здоров'я для всіх»: <http://medstat.gov.ua/ukr/news.html?id=203>
10. Журнал British Medical Journal www.bmj.com
11. Журнал Evidence-Based Medicine www.evidence-basedmedicine.com